

HOOFDSTUK 8

DE DUURZAME STAD: DE VOLHOUDBAARHEID VAN VERSTEDELIJKING

Bas van de Griendt

INLEIDING

Volgens het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL, 2015) woont bijna driekwart van de Nederlandse bevolking in stedelijke regio's, dat wil zeggen in de stad of in suburbane kernen in het ommeland. Daarmee is Nederland sterker verstedelijkt dan de meeste andere landen in Europa, aldus het PBL. En net als in de rest van de wereld trekken ook in Nederland mensen meer en meer naar de stad. Daardoor zet de groei van de steden in ons land de komende jaren door (CBS & PBL, 2016). Ofschoon in steden de milieuvervuiling afgelopen decennia sterk is verminderd en de leefbaarheid en aantrekkelijkheid duidelijk zijn verbeterd, wordt door de verwachte groei de druk op de steden steeds groter. Mensen komen naar de stad om er bijvoorbeeld te wonen, te werken of te recreëren. Dat stelt steden voor een aantal belangrijke uitdagingen voor de toekomst; niet alleen op sociaal en economisch gebied, maar ook waar het de leefbaarheid en de gezondheid en daarmee de duurzaamheid van de stad betreft.

Duurzaamheid gaat over de vraag of, en onder welke voorwaarden, de steeds verdergaande verstedelijking kan worden voorgezet en of het allemaal *volhou(d)baar* is, zoals 'duurzaamheid' op z'n Zuid-Afrikaans luidt.¹ Daarbij gaat het dan niet alleen om de 'traditionele' milieukundige of ecologische aspecten van duurzaamheid, waaronder een duurzame energievoorziening en de gevolgen van klimaatverandering die vooral in de gebouwde omgeving merkbaar zijn. Het gaat evenzeer om sociaaleconomische aspecten en vooral om de maatschappelijke opgaven waarvoor steden staan. Denk aan de beschikbaarheid en betaalbaarheid van naar schatting één miljoen woningen die nodig zijn om mensen vooral in de Randstad te huisvesten in de periode tot 2030, aldus de Nationale Woonagenda (2018).²

1 Voor veel mensen is 'duurzaamheid' een moeilijk te bevatten containerbegrip. Het wordt te pas en te onpas gebruikt. Een alternatief is om de term 'volhou(d)baarheid' te gebruiken: een even eenvoudig als krachtig begrip, maar veel minder verwarrend en bovendien breed toepasbaar. Want of het nu de relatie met je partner betreft of dat het gaat om je werk: als het niet volhoudbaar is, is het niet duurzaam. En dat geldt evenzeer voor het gebruik van energie, grondstoffen en materialen (Van de Griendt, 2013).